

יהדות באהבה

נכון לעכשיו

אברהם אבינו - מביא השחוק לעולם

עונשו של המין האנושי כתוצאה מחטא האדם הראשון היה העצבות ככתוב: "אֵל הָאֱשָׁה אָמַר הֲרָבָה אֶרְבָּה עֲצָבוֹךָ וְהִרְבֵּךְ בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים" (בראשית ג טז) ולאדם אמר: "וְאֹרְרָה הָאֲדָמָה בְּעֶבְרָךָ בְּעֶצְבוֹךָ תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ". כאשר נולד נח קרא לו אביו "נח", לאמר זה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֶרְרָה ד' (ה טז). מפרש רש"י: זה יְנַחֲמֵנוּ - יניח ממנו את עצבונו ידינו. עד שלא בא נח לא היה להם כלי מחרשה והוא הכין להם, והיתה הארץ מוציאה קוצים ודרדרים כשזורעים חטים, מקללתו של אדם הראשון, ובימי נח נחה. ואכן נח המציא את המחרשה, המצאה טכנולוגית שהקלה על עובדי האדמה, והאדמה החלה להוציא חטים במקום קוצים. אבל התיקון הטכנולוגי לא השפיע על המצב המוסרי והרוחני של דורו, להפך, המצב הדרדר לשפל נורא "כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דְּרָכָו עַל הָאָרֶץ" (ו יא-יב). נח כמנהיג הדור לא הצליח להשיב את דורו בתשובה כדי להצילו, והוא עצמו התמכר לשתיות יין בצאתו מהתיבה, בשביל לגרש את העצבות שלא סרה מלבו. רק אברהם אבינו זוכה לתקן את המצב המוסרי של המין האנושי. והיה למנהיג רוחני ומוסרי לדורו, ולכל הדורות הבאים אחרי עד אחרית הימים, כהבטחתו של ה' אליו "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל וְאֶבְרָכְךָ וְאֶגְדָּלְהָ שְׁמֹךְ וְהָיָה בְּרָכָה... וְנִבְרָכְךָ בָּהּ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאֲדָמָה" (יב ב-ג).

נכון לעכשיו, עלינו ללמוד מכישלוננו של נח ומהצלחותיו של אברהם אבינו כיצד יש להיטיב לדורו. נח היה איש אדמה, ועסק בחומה, רצה שלאנשים יהיה "כיף". לא היה לו חזון, וכמנהיג בלי חזון מוסרי ורוחני, הגיע דורו למשבר מוסרי ולשחיתות חסרת תקדים אשר הביאה את המבול והחורבן, והעצבות. לעומתו, אברהם אבינו מונח גדול בעל אמונה, בעל מוסר, שאינו נהנה משל אחרים כהוא זה, כאומרו למלך סדום "הֲרִימֹתִי יָדִי אֶל ד' אֵל עֶלְיוֹן קִנְיָה שְׁמִי וְאֶרְבֵּי: אִם מְחוֹט וְעַד שְׂרוֹף נַעַל וְאִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לִךְ" (יה כב כג). אדרבא כל כולו חסד ואמת כפי שנאמר: "כִּי יִדְעִיתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְנֶה אֶת בְּנֵי וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דְרָכָיו ד' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט" (יח יט). והוא זכה לבן וקרא שמו יצחק, כדברי שרה אמנו ותאמר שרה: "צָחַק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל הַשְּׂמִיעַ יִצְחָק לִי" (כא ו). כפירוש רש"י: "הרבה עקרות נפקדו עמה, הרבה חולים נתפאו בו ביום, הרבה תפילות נענו עמה ורב שחוק בעולם". אשירנו מה טוב חלקנו שאנו זוכים ללכת בדרכו של אברהם אבינו. מהמצפה לישועה השלמה

לרב דני שרשטון ומשפחתו
הננו משתתפים באבלכם הכבד על פטירת האחות

מרים חורשיד ע"ה
אישה טובת לב יראת שמים גומלת חסדים ואהובה על הבריות
יהי זכרה ברוך
בנחמת ציון וירושלים תנוחמו. דב ביגון ובית מכון מאיר

לרב מאיר טויבר ומשפחתו
הננו משתתפים באבלכם הכבד על פטירתו של אבי המשפחה

ר' שאול אהרון ע"ה
אדם ישר ונאמן שקבע מקום לתפילתו כאברהם אבינו
בנחמת ציון וירושלים תנוחמו. דב ביגון ובית מכון מאיר

2

אות הברית שבקשת בענן
הרב אורן טרבלסי
"כי מי נח זאת לי" **הרב דוד לנדאו**

3

צדיק תמים - צדיק וטוב לו
הרב יורם אליהו
עשה לך תבת עצי גפר.
הרב זיו רוה

4

פוסט-אנושי
הרב ליאור לביא
נס התיבה
הרב נסים ויטנברג

5

הקדמות לאמונה
נתן קוטלר
השרידים מתיבת נח בעולם
הרב אשר בוחבוט

6

מהי מידת הדין
בנישואין
אסתר אברהמי

חדש ימינו

לוח שנה שבועי לשנת תשפ"ב
יצא לאור בימים אלו בסיעתא דשמיא
לאורו ומכוחו של הרב אלישע ויזלצקי זצ"ל.
בלוח מופיעה השבת בתחילתו של השבוע
ואחריה ומכוחה - ששת ימי המעשה.
משולבות בו טעמויות מ'הלימוד המשותף',
שהתייחס תמיד לתאריכים משמעותיים בלוח העברי
וכן משובצות ההודעות שנהג הרב לשלוח באופן
אישי בערבי שבתות וחגים.

בתפילה להוסיף ארוכה לימים,
לחדש ימינו,
בכל יום מחדש.

להזמנה יש לסרוק את הברקוד.
או ליצור קשר עם:
עדי 050-7808152
חיים 050-2260256

הגליון מוקדש לעילוי נשמת החייל

עופר דוד בן יהודה וחניטה קאופמן
נפל במילוי משמרתו ח' חשוון תשנ"ט, בליבנו לעד
תנצב"ה

אות הברית שבקשת בענן

התשע מאות עד ל"היו ימי מאה ועשרים שנה". וכן ה' אומר "הנני משחיתם את הארץ", כלומר גם הארץ עצמה תישחת במבול. לאחר המבול נאמר "עוד כל ימי הארץ זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף ויום ולילה לא ישבותו". עונות השנה המחליפות בין קיץ לחורף ובין קור לחום נקבעו רק לאחר המבול. לפני לא הייתה חלופה של עונות. השמש הנותנת חיים לעולם הטבע הייתה הולכת בסמוך לקו המשווה, וכך האקלים השולט היה אביבי נעים ומאוזן. במזג אוויר כזה איכות הטבעים שבעולם מתגברת. אין קור וחום קיצוניים וכל שאר פגעי מזג האוויר, וזה הביא את הטבע למצב אופטימלי. האדמה הייתה בריאה והצמיחה פירות וירקות מעולים וטובים. הבריות ניזונו מהיבול המשובח ונשמו אוויר צח ונקי. לכן בני האדם היו בעלי כוחות גוף חזקים רחוקים ממחלות ובעלי תוחלת חיים ארוכה.

כאשר האדמה בבריאותה אין היא צריכה גשם מידי שנה שיחזק את כוחה. לכן אומר המדרש¹ שלפני המבול הגשם היה יורד פעם בארבעים שנה. זה היה גשם ממוקד ואיכותי שהספיק לארבעים השנים הבאות ומכוחו המשיכה האדמה לתת את יבולה. בשביל להוריד גשם כזה צריך שהעננים יהיו עבים וגסים. אך כדי שתיראה הקשת היא צריכה לפגוש במים לחים שבהם תוכל להשתקף, לכן בעננים העבים שהיו קודם למבול לא יכלה הקשת להיראות. לאחר המבול שבילה ובלבל את הכול השתנו טבעי הארץ והאקלים. הילוך השמש התרחק מקו המשווה, התחילו עונות השנה ופגעי מזג האוויר שהחלישו את כוחות הטבע והאדמה. היבול נהייה דל ופגום, ובריאות האדם וכוחו ירדו. הגשם נצרך לרדת כל

לאחר המבול נותן ה' את הקשת לאות ברית שלא יביא עוד מבול על הארץ. אולם יש לשאול על כך, וכי משוא פנים יש לפניו? המבול לא ירד לשווא אלא משום שהעולם הגיע לשפל מוסרית כזו, שגזרה החכמה האלוהית שלא ניתן לתקנו אלא על ידי המבול. ואם העולם שוב ישחית את עצמו ויירד לרמה המוסרית של דור המבול שורת הדין מחייבת שיהיה מבול. אם כן כיצד יכול הקב"ה להבטיח שלא יהיה עוד מבול? בנוסף יש להבין מה מיוחד בקשת שדווקא היא ניתנה לאות ולא תופעת טבע אחרת.

המפרשים נחלקו בקשת האם היא נוצרה כבר מברית העולם. הפסוק אומר "את קשתי נתתי בענן", משמע שרק כעת לאחר המבול נוצרה הקשת. אך מצד שני אנו יודעים שהקשת היא תופעה טבעית של פגישת קרני השמש במים. בשל עובדה זו אומר הרמב"ן² ש"על כורחנו נאמין לדברי היוונים" שהקשת תופעה טבעית היא והייתה מברית העולם. והסבר הפסוק הוא שכעת נתן ה' את הקשת לאות ברית (ולא שכעת נתן אותה בשמיים). עוד מבאר הרמב"ן **שהקשת נבחרה לאות הברית משום שצורתה מסמלת שלום בין העליונים לתחתונים.** הקשת היא כלי מלחמה שעמו יורים חיצים על האויב. וכשהיו רוצים לקרוא לשלום היו מרימים את הקשת בצורה הפוכה כך שאי אפשר לירות בה. בצורה זו מעוצבת הקשת בשמיים לבטא שהשמיים אינם יורים חיצים על הארץ. ואמנם מפרשים רבים³ לומדים שפשט הפסוק הוא שלאחר המבול נבראה הקשת. ואף על פי שהקשת דבר טבעי היא התחדשה בעקבות המבול. **רמזים רבים יש לכך שטבעו הגשמי של העולם השתנה בעקבות המבול.** ראשית, זמן חיי האדם התקצר מאוד

שנה כדי לחזק את כוחה של האדמה, העננים כבר אינם עבים כבעבר וכך יכולה להיראות הקשת. **הקשת בענן היא אפוא האות שכוחו של העולם נחלש.** מסביר הרב קוק⁴ שכמו שגופו של האדם היה חזק ובעל עוצמה לפני המבול כך גם היו כוחות נפשו ושכלו. כוחות אלו ביטאו תביעה אלוהית מהאדם לבנות חיים בעלי עוצמה של טוב. אך במקום שבו יש פוטנציאל גדול לבנייה יש כנגדו פוטנציאל גדול להרס וחורבן.

בדור המבול כוחות הטבע והחיים היו חזקים ועוצמתיים, וזה גרם להם להגיע להשחתה כזו שכבר אין לה תקווה ותיקון אלא בהריסת הכול ומחיקת המצב הקודם. מטרת השחתת המבול את הארץ הייתה כדי שכוחות הטבע יחלשו ועמם כוחו של האדם. **הוא כבר לא יוכל להגיע למדרגות הגבוהות שדור המבול היה מסוגל אליהן, אך באותה מידה גם לא יוכל להרוס.** זו הסיבה שיכול הקב"ה להבטיח שלא יביא עוד מבול. לא יהיה מבול כי כמו שהאדם לא יכול לעלות כל כך למעלה, גם לא יכול לרדת למטה כדור המבול. **אות הקשת היא אם כן אות על היחלשות העולם והאדם. אך היא מזכירה שיש חיים גדולים וטובים יותר שאליהם היה שייך פעם האדם ואליהם יוכל לחזור.** ואם יתקן ויעלה את עצמו העולם יעלה יחד עמו ויחזור לטבעו הקודם והשלם.

1. ט"ב
2. מלבי"ם ט"ג וכעין זה בכתב והקבלה.
3. בר"ר לדיא
4. עולת ראייה א,פסד

ממשנת הרצי"ה

הרב דוד לנדאו

ועל אף כל הסיבוכים הרוחניים, הממלכתיים והפוליטיים, נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם⁸. רבוננו של עולם נצחי, ומתוך כך התורה נצחית ובחירת ישראל נצחית. "כן נשבעתי מקצף עליך ומגער כן". כל הצרות אינן אלא "רגע באפו". "ברגע קטן עזובתי, וברחמים גדלים אקבצך". כשמגיעה עת קץ, שום דבר לא יכול לעכב. ככל שנזכר יותר לאור החדש אשר על ציון מאיר, ומתוך כך נזכה בו את כלל ישראל, יותר נביא את התחייה הרוחנית האמיתית הכלל ישראלית¹⁰.

1. מתוך ההפטרה.
2. מגילה דף י"ד עמ' א'.
3. דברים ל"ב א'.
4. ישעיהו א' ב'.
5. רמב"ם, י"ג עיקרי אמונה, העיקר השישי.
6. תהלים י"ח ט'.
7. ירמיהו ל"א ל"ו.
8. שמואל א' ט"ו כ"ט.
9. תהלים ל' ו'.
10. ע"פ שיחות הרצי"ה דברים עמ' 372-7.

משתכלל קיבוץ הגלויות "ברחמים גדלים אקבצך" ו"בחסד עולם".

גם בנבואה יש מקום להבחין במדרגות. ישעיהו הנביא קרוב למשה רבינו; זה אמר: "האזינו השמים... ותשמע הארץ"³, וזה אמר: "שמעו שמים והאזינו ארץ"⁴. ישעיהו היה בירושלים, ואחריו בא ירמיהו שהלך עם הגולים. יש מדרגות, ויחד עם זה "אני מאמין שכל דברי הנביאים אמת"⁵. "תורת ד' תמימה"⁶, ואצל ירמיהו אנו מוצאים השלמה נפלאה לדברי ישעיהו אשר בפסוק האחרון שבהפטרה: "אם ימדו שמים מלמעלה, ויחקרו מוסדי ארץ למטה, גם אני אמאס בכל זרע ישראל על כל אשר עשו"⁷. ידועים הם כל הדברים הנוראים והאימים שעם ישראל עשה, ואף על פי כן אין ניתוק בשייכות בין רבוננו של עולם לבין עם ישראל. כל מיני הסקנדלים שעברו, אינם משנים בכלום את העובדה האלוהית המוחלטת של "נצח ישראל". פסוק זה של ירמיהו משכלל ומשלים את ההפטרה, והוא מבטא את היסוד ההחלטי אלוהי של "ברית שלומי לא תמוט" הקיימת "על כל אשר עשו". עם כל הסיבוכים

"כי מי נח זאת לי"

יש להתרגל לשמוע היטב אל דברי הנביאים המדברים אלינו דרך הדורות. בגמרא מבואר שהיו נביאים רבים נוספים על אלו שהשאירו לנו ספרים, אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה, ושלא הוצרכה, לא נכתבה². לכן אם נבואה נשארה בכתב, זה סימן שהוצרכה לא רק לאותו דור אלא לדורות ולדורנו בכלל. קול דברי ישעיהו וירמיהו אינו פוסק מאז ועד הנה והם גם שייכים למציאותנו. על כן עלינו לפקוח עיניים אל מה שישעיהו מדבר אלינו עכשיו: כשם שנשבעתי שלא יהיה שנית מבול בעולם, "כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ", כך אינה אפשרית המציאות של חורבן עם ישראל. על כן אף אם "ההרים ימושו והגבעות תמוטינה" בכל ההווה כולה, "ברית שלומי לא תמוט, אמר מרחמך ד'". "נצח ישראל" ונצח ארץ ישראל הם דבר אחד. "הרחיבי מקום אהלך". ירושלים מתרחבת ומתפשטת בעזרת ד', וגם ערים חדשות הולכות ונבנות כנתניה או עפרא – מתוך כך

צדיק תמים - צדיק וטוב לו

עליו נאמר 'כי פרי מעלליהם יאכלו' והכוונה שיאכל ויקבל שכרו כבר בעוה"ז. ולכאורה מה החידוש בזה, שואל הנצי"ב, הרי אפילו רשע אם הוא עושה איזה מעשה טוב, חסד לבריות, הוא מקבל שכרו בעוה"ז, כמו שראינו בדמא בן נתינה שקיבל שכרו על כיבוד אב? אלא מבאר הנצי"ב שיש כאן כוונה עמוקה. יש אדם שהוא צדיק אלא שהטבע שלו לא כל-כך טוב והוא לא טוב לבריות, וכן להיפך אדם שרשע לשמים, אך הוא טוב ורחמן לבריות, רך וחומל ומרחם, **כל זה קיים רק בתחילת דרכם בעולמם, אבל בהמשך החיים לאחר כמה שנים, משתנה הצדיק מצד יראת ה' שלו ולימוד התורה, ומידותיו נהפכות והוא נעשה רחמן וההרגל שלו נעשה טבע שני עד שהוא נעשה טוב לכל. וברשע זה להפך גם אם הוא טוב קצת לבריות, לאט לאט הוא משתנה, מתאהב ברע ונעשה רע בטבעו, וזה פירוש הפסוק בישעיה שאומר הנביא, 'אמרו צדיק כי טוב, שבחו את הצדיק, כי בסוף יגיע לעשות טוב לכל ואז ואכל פרי מעלליו ומעשיו כבר בעוה"ז, ואילו הרשע אוי לו כי מרשעותו יגיע להיות רע בטבעו'.**

כך אם-כן מובנת הגמרא בברכות **צדיק גמור** - זה אדם שיגע ועמל בצדק עד ששינה גם טבעים לא טובים שהיו בו ונעשה צדיק גמור כלומר, גם טוב לבריות, וטוב לו גם בעוה"ז. אבל אם אינו צדיק גמור כלומר שלא הפך את טבע לבו ואינו מרחם על הבריות אז רע לו בעוה"ז, **כך שמה שחז"ל מכנים צדיק גמור בתורה הכוונה לתמים.**

"אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו". הנצי"ב בפירושו העמק דבר מבחין הבחנה מיוחדת בין צדיק לצדיק תמים, "צדיק משמעו הוא, בין אדם לשמים ורשע הוא להיפך, אבל צדיק תמים משמעו שהוא צדיק גם בין אדם לחברו". תיתכן מציאות של אדם עובד ה', לומד תורה, מתפלל בדבקות, אך אין לו שום יחס וקשר לבריות, אבל יש אדם שעם כל דבקותו בה' ובתורתו, הוא גם מתייחס לבריות, עוזר להם, מרומם אותם, זהו צדיק תמים. ומלמד הכתוב, אומר הנצי"ב, "שנח היה צדיק תמים... כי גם היה טוב עם אנשי דורותיו".

בפירושו הרחב דבר על הפסוק הזה, מרחיב הנצי"ב לבאר את דברי חז"ל במסכת ברכות ז. שמחלקת בין 'צדיק וטוב לו לצדיק ורע לו'. אומרת הגמרא, **"צדיק וטוב לו - צדיק גמור, צדיק ורע לו - צדיק שאינו גמור"**. שואל הנצי"ב: הגמרא לא הסבירה מה זה צדיק גמור ומהו שאינו גמור, והוא מסביר על פי פסוק בישעיהו ג' "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו, אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו", על פסוק זה אומרת הגמ' (קידושין מ), וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב? **"אלא טוב לשמים ולבריות זהו צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב"**. וכן ברשע, רע לשמים ורע לבריות זהו רשע רע, רע לשמים ואינו רע לבריות זהו רשע שאינו רע. למדנו מכאן, אומר הנצי"ב, שצדיק שהוא טוב לשמים וגם לבריות,

חוסן נפשי

הרב זיו רוח

מהונו יותר מהשגת ידו, וכשיגיע לידו ממצוות היקרות כל אשר לו יתן בעד נפשו לזכותה במצוות ה', ופושט את מלבושיו להלביש עניים ולהשיא יתומים, וכשנותן צדקתו לעני אינו משגיח כלל אם נשאר לו עוד בידו, כי צמאה נפשו ויכמה בשרו לאהבת ה' אלקיו, עד כי נספח וחפץ בכלות נפשו לה'. כך גם הקב"ה מתנהג עמו שלא בדרך טבע העולם.

ולכן כשרצה ר' פנחס בן יאיר לעבור הנהר על מנת לפדות שבוי, תיכף נקרע הנהר לפניו⁷. וכן אמר ר' חנינא בן דוסא, מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק⁸. ועליו היו אומרים אוי לו לאדם שפגע בו ערוד ואוי לו לערוד שפגע בו ר' חנינא בן דוסא⁹. שעשה הקב"ה שיהיה הטבע נדחה מפניהם, וכך **אצל כל מי שמייחד עצמו להיות כלי נכון מקודש ומזומן להשגת הקדושה, הקב"ה מייחד שמו עליו ומנהיגו בדרך למעלה מן הטבע.**

בסנהדרין (קח, ב) מובא כי "אף על נח נחתך גזר דין אלא שמצא חן בעיני ה'", ולכן אמר לו ה' "קץ כל בשר בא לפני", דקדק לומר כל בשר לכלול גם אותו. אף שהיה נח צדיק תמים בדורותיו, אבל כל צדקו לא היה אלא בדרך **טבע העולם**, עושה מצוה כפי כח גופו ומתרחק הרבה מן החטא, אבל לא למעלה מהטבע לשבר ולהכניע כל כוחו גופו **המשך המאמר בעמוד 6**

עשה לך תבת עצי גפר
מדה כנגד מדה

"וַיֹּאמֶר אֶל-לִהִים לֵנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מְשַׁחֲתָם אֶת הָאָרֶץ. עֲשֵׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה וְכִפַּרְתָּ אֹתָהּ מִפִּיֹת וּמִחוּץ כִּכְפֹּר"¹.

מדוע הטריח הקב"ה את נח לבנות תיבה, הרי אפשר היה להצילו בדרך קלה יותר או למעלה מדרך הטבע? רש"י² מסביר שזה בשביל שאנשי דור המבול יראו את נח מתעסק בבניין התיבה 120 שנה, וישאלו

למעשיו ויאמר להם שהקב"ה עתיד להביא מבול לעולם, וכך אולי ישובו ממעשיהם.

אולם בספר 'באר מים חיים'³ מובא הסבר אחר, על פי היסוד של "במדה שאדם מודד מודדין לו"⁴ - "כִּי פֶעַל אֲדָם יִשְׁלֶם לוֹ"⁵, כי כפי אשר האדם מנהיג עצמו בהליכתו בתורת ה', בעבודתו ובעשיית מצוותיו באהבה, כן משלם לו הקב"ה כגמולו.

כאשר הנהיגו של האדם בדרך 'טבע העולם', עושה מצוות ולומד כפי כח גופו, אך כאשר תכבד עליו העבודה בעשיית המצוות, מיד הוא פורש ולא יתאמץ לרדוף אחר קיום המצוות למעלה מטבע מזגו, וכן בהוצאות על המצוות ובצדקה נותן כפי השגת ידו, אך כאשר יזדמן לו להוציא

על המצווה ביותר מהשגת ידו, יניח המצווה מלקיימה. כך לעומת זה הקב"ה מתנהג עמו בדרך טבע העולם, ובהיטיבו לכל העולם יטיב גם עמו ומברכו ב'בני חיי ומזוני', בדרך הטבע. אך אם לפעמים יצטרך להעשות לו דבר שהוא חוץ לטבע העולם, לא ישתנו עליו סדרי בראשית לשדד מערכת השמים בשבילו, כי פרי מעלליו יאכל.

ויש אדם אחר שינהיג עצמו אף בפחות מדרך טבע העולם, ולא יעשה מצות הבורא כי אם כשיגיע לו המצווה בלי שום טרחא וכשאין יצרו משיב עליו, ומעט יחסר מממונו כהזדמן לידו בקל עשייתו ולא יקשה לו. אבל אם יצטרך לטרוח או לפזר ממון, יעזוב התורה והמצווה מרוב אהבת גופו וממונו. כך מוליכין אותו מלמעלה בפחות מדרך טבע העולם וכשכל העולם הוא בנחת, הוא אז בצער.

אולם יש עוד אדם הירא וחרד לדבר ה' ורוצה בעבודת בוראו, ועל כן אינו חושש לגופו, לטבעו ולממונו, ומטריח עצמו בטרחא יתרה יותר מכוחו להשיג איזו ממצוות ה' לעשותה. ועוסק בתורה יותר מלימודו במסירת נפשו לה', כרבא שהיה נובע דם מאצבעו פעם אחת כשהיה מעיין בלימודו ולא ידע כלל⁶. ומכבד אדם זה את ה'

פוסט-אנושי

המדען והסופר סר ארתור צ'ארלס קלארק כתב בעבר: "כל המנסה לכתוב על העתיד חייב להפיק לקחים מכל כישלונות העבר... אנשים הנכשלים בחיזוי העתיד נחלקים לשתי קבוצות: קבוצת הפסימיים חסרי התקווה וקבוצת האופטימיים במידה מופרזת". והוא מוסיף כמה דוגמאות לכך, אחת מהן, "כשהגיעו לבריטניה החדשות בדבר המצאתו החדשה של הטלפון של אלכסנדר גראהם בל, הכריז מנהל משרד הדואר בהתנשאות: 'האמריקנים זקוקים לטלפון, אך לא אנחנו. לנו יש המון נערים שליחים'. בעיניי זהו העדר דמיון... לעומתו, כאשר שמע ראש העיר של אחת הערים בארצות הברית על המצאת הטלפון, הוא הפריז בהתלהבות: אני רואה בעיני רוחי את היום שבו בכל עיר יהיה טלפון..."

על רקע כישלונות חיזוי העתיד במקרים רבים אחרים, אנו ללא ספק חיים כיום במציאות שעולה על כל דמיון. אלא שיש מי שרואה בטכנולוגיה החובקת-כל בה שאנו מוקפים גילוי א-לוהי גאול, ויש הרואים בה החלפה של א-לוהים... גם יש מי שצופה בכל המציאות הזאת בחרדה ודאגה, ונפשו בשאלתו - האמנם טכנולוגיה היא גאולת העתיד אליה עיני כל נשואות?

והייתם כל-לוחים?

במאמר מרתק מתארת החוקרת, ד"ר כרמל וייסמן מאוניברסיטת ת"א, את המציאות הכאוטית שבה אנו נתונים כיום, בהיעדר קואורדינטות ברורות בדבר

מקום האדם מול הקדמה הטכנולוגית: "שאיפות הקדמה האנושיות מפתות את האדם להרחיב את יכולותיו ולאתגר את גבולות קיומו באמצעות טכנולוגיה, וכשאנו מכיר עוד בקיומו של אל שישם לכך גבולות, האדם מפתח שיגעון גדלות להיות אל בעצמו, לברוא חיים בצלמו ובדמותו מטבע דומם מעובד, להתמזג בו ולהשתדרג באמצעותו; לפרוץ את מגבלות הביולוגיה, החולי, הסבל והמוות, אל מעבר לגבולות האנושי. יש הטוענים אף שהאדם אינו החוליה האחרונה בשרשרת האבולוציונית, והטכנולוגיה שיצר תתעלה עליו ותירש את מקומו בראש שלשלת ההווה..." (מדריך הטרמפיסט לעידן הפוסט-אנושי) אז למה לא בעצם? מה גורם לחלק מאיתנו לנוע בכיסאנו בחוסר נוחות בקוראנו את התיאורים האפוקליפטיים הללו, בהם גאולת העולם מקבלת פנים טכנולוגיות-מכניות? אולי, כך נדמה לי, כי בסרט הזה כבר היינו.

הרב יהודא ליאון אשכנזי (מניטו) זצ"ל (שבשבוע הבא ימלאו עשרים ושש שנים להסתלקותו), חזר בשיחותיו פעמים רבות, על התדרדרותה של האנושות בעקבות שושלת קין, הרוצח הראשון. לדבריו, המאפיין של התרבויות הגדולות והמפותחות היה שהן החליפו את האדם, הנברא בצלם א-לוהים, ביציר טכני-מכני שאיננו אלא בבואה של האדם עצמו ללא זיקתו למי שמעבר לו. ממילא, האדם בתרבויות הללו איבד את ייחודו כפרט ונמחקה זהותו. למעשה, מטפורית ואף הלכה למעשה - הוא נרצח. תרבויות אלה היו משוכללות להפליא ברמה הטכנולוגית

בבל הן שאלה

הרב ליאור לביא

אך נעדרה מהן הנשמה. כך תיאר את דור המבול שנמחה מעל פני האדמה, וכך תיאר גם את דור הפלגה שהלך בעקבותיו:

"השאיפה לבנות מגדל שראשו בשמים מלמדת על היכולת הטכנולוגית הגבוהה שהייתה להם. יכולת זו מושתתת על אדני היסודות הטכנולוגיים שהביא נח לאנושות, שהרי כבר ראינו שנח הוא שהמציא את המחרשה, הוא שהצליח לבנות תיבה שהחזיקה מעמד שנה שלמה בפגעי המבול, ובתוכה כל בעלי החיים שבעולם.

הטכנולוגיה אמנם עברה מנח לדור הפלגה, אבל המשאבים הללו לא נרתמו לתיקון העולם כי אם למלחמה בבורא העולם, שהעניק לאדם את היצירות ואת הפוטנציאל הטכנולוגי שבהם הם משתמשים כעת כנגדו...

הניכור התגבר על האדם, המכונה היתה גדולה מצלם הא-לוהים שבאדם: כאשר נפל אדם ומת לא היו שמים לבם לזאת, אך כאשר נפלה לבנה היו יושבים ובוכים (עי' פרקי דרבי אליעזר פרק כד)... ביטול האדם והמוכנות להקרבתו על מזבח הכלי, המגדל, מעידים שהדרך מובילה לאסון ולא לתיקון..." (סוד העברי ח"ב עמ' 219-220).

האם הסדק שנבעה השבוע בקריסת הרשתות החברתיות הגדולות מזמין אותנו למחשבה מחדש על השפעתן על חיינו? הסגידה לטכנולוגיה והפיכתה לדת או אמונה חדשה, ובעיקר - התלות שלנו בה, צריכות לעורר בכל מי שצלם א-לוהים יקר לליבו, דאגה לעתידה של האנושות. כאשר הגולם קם על יוצרו והטכנולוגיה מקבלת את הבכורה, הולכת נשמת האדם אט אט, נאלמת ונעלמת. דמי אחיה של תרבות קין הטכנולוגית עודם זועקים מן האדמה. לקבלת דבר תורה יומי בשביל הנשמה מאת ליאור לביא נא לשלוח וואטסאפ למספר 0508529987

רמב"ן לחיים הרב נסים ויטנברג

של נח שנמשכה 120 שנה אם בסוף נעזרו בנס כדי להכניס את החיות? או שיעשה תיבה קטנה ויחול עליה הנס או שלא יעשה תיבה כלל ויציל כך סתם את בעלי החיים הנצרכים...

והוא מתרץ שעניינה של בניית התיבה היה לעורר את האנשים שיבואו לשאול ועל ידי תשובתו של נוח אליהם יתעוררו בתשובה, והאריך להם הקב"ה 120 שנה בשביל זה. וזה עצמו גם עניינו של הנס בכל הדורות, שעל ידו יתעוררו אנשים בתשובה, ואם אין איש הרואה את הנס אזי אין עניין בנס. ועוד עניינו של הנס, שאנחנו בעולם העשייה צריכים להשתדל ולפעול בעולם כל מה שביכולתנו "כי כן הדרך בכל הניסים שבתורה או בנביאים לעשות מה שביד אדם לעשות והשאר יהיה בידי שמים" (שם) ומעבר להשתדלות לסמוך על הקב"ה. שבת שלום ומבורך

רבנו אברהם אבן עזרא (הראב"ע) תירץ שהאמות היו אז גדולות כיוון שגם מידותיו של נוח היו גדולות... ולכן המידות של התיבה שבנה נח הספיקו.

הרמב"ן (בראשית ו, יט) חולק על הראב"ע ואומר שאם, כפי טענתו, בני האדם היו גדולים יותר כנוח, אז מסתמא שגם בעלי החיים היו גדולים יותר ואז אנחנו בעצם באותה בעיה. ועוד, כי האמות הן מן התורה.

לכן מתרץ הרמב"ן שהיה נס בדומה לזה שהיה בבית המקדש ש"לא אמר האדם צר לי המקום", ובזכות הנס הזה יכול נח להקצות גם מקום לאוכל וגם מקום לזבל וגם לאפשר קצת פרטיות לכל סוג מבעלי החיים.

בעקבות המסקנה שבתורה היה נס, שואל הרמב"ן, מדוע היה צורך בעבודה קשה כל כך

נס התיבה

המבול הגדול בפרשתנו הוא מהנושאים המופלאים ביותר והכי מדוברים שיש לנו בתורה בפרט, ובעולם בכלל.

אחת השאלות התמוהות באמת היא איך נכנסו כולם, כולל כל בעלי החיים עם המאכלים שנצרכו להם לתיבה?

והרי הגמרא (חולין סג) אומרת שיש 120 מינים של עוף טמא במזרח וכולם רק סוג של "איה", צא ולמד כמה עופות טמאים יש, ולעופות טהורים אין מספר (שם). ועוד בהמות טהורות וטמאות וחיות וחרקים... המדע היום זיהה כמיליון זנים של בעלי חיים לבד מכל אלו שנכחדו.

והנה מכל זן נכנסו שניים, ועוד, בהמות טהורות שהביאו שבע מכל סוג... ומה היה גודל התיבה שבנה נח? - 300 אמה (כ-150 מטר) אורכה, 50 אמה רוחבה ו-30 אמה גובהה.

הקדמת ה'עלי תמר': קריאה לאיחוד הבבלי והירושלמי

האוצר שהתגלה

הרב ישכר תמר זצ"ל היה רב בעיר ברסלוי שבגרמניה ועם עליית הנאצים לשלטון, שלח לו הרב קוק אשרת כניסה לארץ ישראל. הרב תמר שחלם כל ימיו לעלות לארץ ולהתיישב בה, עלה לתל אביב וכיהן בה כחבר הרבנות הראשית וכרב בשכונת פלורנטין.

משחר ילדותו הרב תמר התמסר ללימוד הירושלמי. עוד כשהיה ילד כבן 8 או 9 היה נוהג לעמוד בלילה לאור הנר על הירושלמי הוא נהג לכתוב את פירושו לירושלמי במחברות שהצטברו למאות במשך השנים. כדרכם של גדולי הדורות מאז, כתביו היו בבחינת מגילת סתרים. הוא לא כתב את רשמיו, הערותיו, הארותיו וביאוריו במטרה להוציאם לאור או להתפרסם.

חתנו, הרב אברהם צבי רבינוביץ, ראה את המחברות וביקש רשות לעיין בהן וגילה אוצר. הרב תמר לא ידע שכתביו, שרשםם במשך כשישים שנה, הקיפו את כל ט"ל המסכתות של התלמוד הירושלמי. הרב רבינוביץ מספר על התגלית "וכאשר לאחר חדשים של עמל ויגיעה בסידור ראשוני של הכתבים המרובים, באתי אליו ואמרתי לו כי, ט"ל אורות טליך (ישעיה כו, ט), כמעט ולא האמין והיה הדבר לפלא בעיניו" (הקדמה לנזיקין).

נכדו, הרב משה אליעזר רבינוביץ שליט"א סיפר שבמסירות ובהתמדה רבה הקדיש אביו חמש שעות כל יום במשך 10 שנים ואילולא פועלו הספרים מעולם לא היו יוצאים לאור. חתנו של הרב תמר מעיד על עצמו "עבודת הקודש שקבלתי על עצמי היתה כמעט ללא נשוא, וכמעט למעלה מכוחותיו של אדם אחד. ולולא זכות המחבר זצ"ל, וסיעתא דשמיא מיוחדת, ודאי לא היתה יוצאת אל הפועל".

"זה נועל וזה פותח"

בהקדמתו המופלאה לכרך הראשון של ה'עלי תמר' שיצא לאור עוד בחייו, כותב הרב תמר מבוא מעמיק לתלמוד הירושלמי. הוא מברר מהו הפירוש הראשי של הירושלמי? ולשם כך מביא את דברי הרמב"ן שכתב "אמר הכותב דברי תורה צריכין זה לזה זה נוטל וזה פותח שמן הירושלמי נגלה לו פירוש הלכה זו" (מלחמות ה' יבמות כה, א). ומסביר שלפעמים בתלמוד הבבלי הדלת להבנה נעולה וחתומה, אך כאשר מעיינים בירושלמי העניין מתברר ופותח שערים חדשים להבנה ולהפך. הרב תמר מביא את דברי תלמיד הרשב"א "וכן דרך הירושלמי בכמה מקומות שמפרש סתומות הבבלי כאשר הבבלי מפרש רוב סתומות הירושלמי". הוא מביא שיעוד זה מקורו בחז"ל שאומרים "דברי תורה פותחים זה לזה כמו פתחים ודלתות היא התורה (מדרש תהלים קיט ועוד).

ה'עלי תמר' היה נאה דורש ונאה מקיים. פירושו על הירושלמי הוא לא פחות פירוש על הבבלי מאשר על הירושלמי. פעמים כשהוצרכתי להבין עניין שהיה לי קשה בבבלי, הייתי מעיין בפירושו הנפלא של ה'עלי תמר' על הסוגיה המקבילה בירושלמי לביורר והבנת עומק העניין.

הרב תמר סיפר בהקדמתו שבשנת תשל"ז נמצא כתב יד עתיק של התלמוד על שלוש הבבות מאת חכם ספרדי עלום שחי לפני הגירוש והיה מונח באחד ממנורי ספרד. המיוחד בכתב יד זה היה שמעל לכל דף של התלמוד הבבלי הופיע הירושלמי. "כנראה שחכם ספרדי זה ז"ל שיווה לנגד עיניו דברי המגדל עוז הנ"ל" כתב הרב תמר "שהירושלמי מפרש בכמה מקומות סתומות הבבלי כמו שהבבלי מפרש רוב סתומות הירושלמי. לפיכך ראה החכם

השרידים מתיבת נח בעולם

שהיא הסימן שנגמר המבול כדי להראות שהם אינם בדרכם של דור המבול. הסכנה של לא לעסוק בפריה ורביה מכל טעם, אפילו רוחני, יש בו מחטאם של דור המבול כשפיכות דמים³. מובא שבאותו זמן חלה חזקיה, כי לא עסק בפריה ורביה כדברי ישעיהו הנביא. ומדוע חלה דווקא אז? אלא הוא נדרש להיות הפכו של סנחריב בצד המידת, שהרי זכה לנס בניצחונו עליו, כשכל צבא סנחריב נפח נשמתו⁵. זה עורר קטרוג למה גם הוא לא עסק בפריה ורביה. החולי היה על מנת לעוררו שיצא מסממני האויב שניצחו כי כך היתה דרכו של סנחריב שרק הוא ואין בלתו, עד שמוכן להרוג את בניו בשביל להינצל. וחזקיה צריך לעסוק בהבאת ילדים לעולם. לכן מובאת מיד ביציאה מהתיבה שוב מצוות פרו ורבו, לתיקון חטאם של הדור שאבד במבול. "לאִתְּהוּ כְּרָאָה לְשִׁבְתָּ יִצְחָה". הקב"ה יצר סדר בעולם

לאחר המבול נחה תיבת נח על הרי אררט, אבל במשך ההיסטוריה נראה שמצאו שרידים מהתיבה והרימו אותה על נס לעבודה זרה כמוזכר בישעיה ובמלכים'. סנחריב לקח נסר מתיבת נח ועשה אותה אלוה שנקרא "נסרך אלוהיו", לשון נסר מהתיבה. סנחריב היה מלך שכבש את רוב העולם, וכל מקום שכבש העביר את תושביו לארץ אחרת, ובלבל את כל האומות². ומכאן והלאה אין אנו יודעים היכן האומות המקראיות נמצאות, כיוון שבלבל את הכול וניסה לתפוס במידתם של דור המבול שאין הבדל בין כל אומה ולשון ובין משפחה למשפחה, וכאשר אין סדר בעולם אין ערכים ומטרות, "והשחית כל בשר את דרכו על הארץ". ומכאן, היה מוכן סנחריב להקריב את בניו לנסרך אלוהיו כדי להגשים את הערך שאין קיום להמשך הילודה, כחטאם של דור המבול, ובניו שראו לאן פניו קמו והרגוהו. הם נמלטו לארץ אררט

סדרת 'הקדמות לאמונה'

נתן קוטלר

שהבבלי והירושלמי יהיו צמודים יחד לפניו, לעיין בבבלי כפירוש הראשי לירושלמי ובירושלמי כפירוש חשוב לבבלי".

כללים ופרטים

ישנם כמובן הבדלים רבים בין שני התלמודים וקצרה היריעה לפרטם. יחד עם זאת, אחד ההבדלים המרתקים מופיע בקדמות העמק של הנצי"ב כפי ששמעתי פעם מאת הרב יהושע ויצמן שליט"א: ישנן שתי דרכים לגלות כיצד לצאת מתוך ארמון חשון. הדרך הראשונה היא על ידי האור של הנר. האדם אינו צריך להתייגע הרבה אלא על ידי מעט חיפוש הוא יכול למצוא את הפתח. הדרך השנייה היא על ידי מישוש בידי את הדרך החוצה. לכל דרך יש יתרון וחסרון: בדרך הראשונה אמנם אין צורך ביגיעה רבה, אלא רואה במבט כללי את הדרך החוצה, אך החסרון הוא שאי אפשר להרגיש ביד את פרטי חכמת הארמון כראוי. בדרך השנייה אמנם יש צורך ביגיעה רבה ולא רואים את המבט הכללי, אך מצליחים להרגיש כל פרט ופרט. הדרך הראשונה היא התלמוד הירושלמי שנותן מבט כללי ומעט פרטים ואילו הדרך השנייה היא הבבלי שנותן הרבה פרטים ולא נותן מבט כללי כ"כ.

אולם המיוחד הוא ששני התלמודים משלימים זה את זה ומאירים זה את זה. ולכן כדי להבין את הירושלמי צריך את הפרטים שבבבלי וכדי להבין את הבבלי צריך את המבט הכללי של הירושלמי. בחיבורו 'עלי תמר' הרב תמר פתח לנו צוהר לדרך לימוד ייחודית זו המאחדת את שני התלמודים.

לתגובות ולקבלת המאמר המלא:
gemarabemunah@gmail.com

הרב אשר בוחבוס

ולא השאירו לתהו, אלא לסדר של חיים, למשפחה שנותנת קיום לעולם שברא ה'. בפרשת נח נדרש מהאדם לא ליפול לצד הבהמי של זכר ונקבה, אלא להעלות הכול, גם את הבהמות והחיות, לתיבת נח לדרגת איש ואשה "מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לָךְ שְׁכֵרָה שְׁכֵרָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן הַבְּהֵמָה אִשׁ וְאִשְׁתּוֹ".¹ ה'ר' שְׁנֵים אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ".² שכן איש ואשה מייצגים קשר טבעי ונכון, ויוצרים תיבה בים הסוער של החיים. ואם זכו שכינה שרויה ביניהם והתיבה שטה לה על מי מנוחות.

1. רש"י למלכים ב פרק יט פסוק לו, ישעיהו פרק לו
2. משנה מסכת ידים פרק ד
3. תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סג עמוד ב
4. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף י עמוד א
5. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צה עמוד ב
6. ישעיהו פרק מה פסוק יח
7. בראשית (פרשת נח) פרק ז פסוק ב

כמו אדם זר בבית. רוב היום הוא בעבודה מחוץ לבית. אני טוענת כנגדו שהוא לא עומד בהסכם שלנו ליצור פגישה יזומה אפילו לא פעם בחודש. כשאני לוחצת אותו, הוא מתיישב מולי, אני מדברת והוא נרדם. אני לא מוכנה להמשיך לחיות כך" אלי התגונן ואמר שגם הוא רוצה ליצור פגישה זוגית. אבל מה לעשות שהוא מפרנס וחוזר מותש ועוד צריך לארגן את הילדים ושיעורי בית וכו'... בדקנו ביחד, מתי הזמן המתאים לפגישה זוגית, מתוך מצבי החיים שלהם. הם למדו לארגן את צורכי הבית והילדים באופן שאיפשר להם לשבת ביחד לפגישה. הם גם למדו לגוון את מקום וצורת הפגישה, באופן שגרם להם לייחל לזמן הפגישה, כך שגם בכל השבוע הקשר הזוגי היה מהנה ונעים. אם עקב חוסר היכולת לקיים את האידיאל שקובעים אותו כחוק, לא משתפים את מידת הרחמים, הזוגיות עלולה להגיע למצבים רגשיים קשים. **זכורות מידת הרחמים - ההקשבה, ההבנות ושיתוף הפעולה, שרית ואלי, למדו לארגן באופן מיטבי, תחומים נוספים בחיי משפחתם והצליחו לקיים גם את מידת הדין בהנאה.** בשבוע הבא נקרא על השפעת מידת הדין על רגשות נוספים.

עולם וקיום מצוות. מה קורה כשברכות הזמן, אחד מהם בוחר לנהוג בשונה ממה שהוסכם? קורה שאחד החליט לשנות סגנון חיים מדתי לחילוני, לחרדי או ההיפך, מחילוני לדתי, לחרדי וכן הלאה. ראוי שבני הזוג ישתפו במחשבות ובהתלבטויות, כך ששניהם יחליטו על שינוי משותף. אך כאשר הזוגיות ללא שיתוף הדדי, השינוי הנ"ל, במקרים רבים, הוא אמצעי לביטוי חוסר שביעות רצון בנישואין. לכן השינוי יקרה כאילו פתאום ויתחילו מאבקים על הרקע הזה, כאילו זו הבעיה בנישואין. זה עלול להגיע גם למצבים חמורים שבהם הרגשות השליליים והפגיעות עזות במיוחד. עתה הם יגיבו במידת הדין ובמידה כנגד מידה: "אם אתה כך, אז אני אחזיר לך כך..." "מי שמפר את ההסכם, מגיע לו עונש כזה וכזה..."

כאן חשוב לשתף את מידת הרחמים: לבדוק מה גרם לשינוי? מהן התחושות? איך נוכל להסתדר ביחד למרות השינוי הלא מקובל? מה החלק שלי במה שנוצר? מה הלימוד / המסקנה / ההתפתחות שלי בעקבות מה שנוצר?

לדוגמא: כשאלי ושרית נישאו, הם קבעו אידיאל כחוק. כל יעבור: חייבים ליצור פגישה זוגית שבועית, כדי לחזק את הזוגיות שלהם. בשנה הראשונה, הם התמידו וגם חוו תוצאות טובות בחיזוק הקשר. בעקבות עבודות בבית ובחוץ, גידול ילדים עם כל צרכיהם, הלך ונשחק האידיאל הזה. שרית אמרה לי שהיא מיואשת, בתחושה שכבר אין להם מה לעשות ביחד. "אני מרגישה את אלי

קיבלתי תגובות למאמר על מידת הדין ומידת הרחמים. מעתיקה (כאישור), תגובה מייצגת: "קראתי את המאמר של שבוע שעבר בעניין רב. הבנתי, כך אני מקווה, מהי מידת הרחמים. זה היה די ברור. אך לא הבנתי מה הכוונה במידת הדין. מידת הרחמים חשובה בנישואין. כי כשיש הכלה, התחשבות וכל מה שכתבת, זה מחזק אהבה. אבל לא ברור איך מידת הדין זה אידיאל חיים של הזוג. חוץ מזה, מידת הדין, זה נשמע קשה. איך זה מסתדר עם אהבה בנישואין?"

הגדרת המילים מידת הדין: התנהגות לפי החוק היבש. לפי מה שתובע הדין, בכל חומרת הדין, או לפי שורת הדין. במידת הדין, מענישים במידה כנגד מידה. ב: "יקוב הדין את ההר, ללא התחשבות בנסיבות שגרמו להפר את החוק."

כיצד שייכת ההגדרה הזאת לזוגיות? בני הזוג קבעו "חוקים" שעליהם מושתתת הזוגיות שלהם. ישנם חוקים מודעים ומשותפים וישנם חוקים שלכל אחד ברור שהחוק צריך להיות כפי דעתו שעליה גדל. החוקים הללו, הם אידיאל הנישואין שלהם. החוקים הללו, הם כעין חוזה שהוסכם או שנדמה היה שהוסכם על שניהם. לכן מי שלא עומד בחוזה, הוא מפר את החוזה, פורץ את הגבולות ולכן "צריך" לא לוותר לו, להחזיר לו במידה כנגד מידה ולתבוע ממנו למלא את חלקו, מבלי להתחשב בנסיבות שהרי, הסכם צריך לקיים.

ישנם הסכמים=חוקים=אידיאלים שמקובלים על שני בני הזוג והם **מהותיים** בנישואין. כמו, השקפת

יועצת אישית זוגית ומדריכת כלות

לתגובות ולשאלות וכן להצעת נושאים
המעניינים אתכם -
esteravr@gmail.com
מאמרים נוספים בנושא זוגיות ניתן למצוא
באתר מכון מאיר <

שליחות / יפה

יש ואדם מבקש דבר ה' אליו,
שם
פאונתו שפאנד אוצרו
יהלך לחפשו
שם -
מתחת לפנס.
ועצמת האור - לא גלתה את אשור בקש.

אף הוא
שם,
התענג על האור - ועדיין
לא מצא את אוצרו
לא מצא דבר את ה' אליו.
אז סב על עקבותיו, ושב
לכאן -
לחשוף, לאטימות,
לכאב לחלאים
פאן,
דבר ה' מאיר אותו
והאור שבתוכו מפיג את החשוף שסביבו
ושולח אליו קרנים של קדשה
פאן. אוצרו.

לך ה' הגדלה והגבורה
מה הוא רחום אף אהבה רחום
מה הוא בעצנתו ונמץ בהקסתר
אף אהבה...

ולגודל חסדי המקום וטובו לקיום העולם,
וכיוון שידע צדקתו הנאמנה של נח אשר לא
היה יכול בדורו להצדיק יותר, מצא נח חן אצלו
ונתן לו עצה שינצל בדרך טבע העולם, והוא
"עשה לך תבת עצי גפר", ואז יוכל להנצל אף
לפי ערך צדקתו.

1. בראשית ו'
2. שם
3. פ' נח
4. סוטה ח'
5. איוב לד
6. שבת פח.
7. חולין ז'
8. תענית כה.
9. ברכות לג.
10. (סנהדרין י"א).

שיחות הרצ"ה
אורות התחיה ו

שיחות רבנו הרב
צבי יהודה הכהן קוק
על ספר אורות -
אורות התחיה חלק ו'
פרקים נג'עב,
בעריכת הרב שלמה
אבינר

324 עמ', כ. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il
ניתן להשיג את כל ספרי ההוצאה
ב'דני 90' רח' אבן ישראל 3 ירושלים

המשך המאמר של הרב רוח מעמוד 3

ותאוות לבבו, ולמסור נפשו על קדושת
בוראו כמו אברהם. ועל כן אמר עליו הכתוב:
"אֵת הָאֱ-לֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" - כלומר רק בטבע
העולם בחינת הא-ל-ה-ים ולא נאמר שם ה-ו-י-ה
שמבטא הנהגה מעל הטבע. כי נח היה צדיק
לפי ערך דורו שהיו רשעים והלכו בפחות מטבע
העולם והוא היה עובד ה' בכל כוחו בטבע. ואילו
היה בדור אחר היה עובד ה' בצדקו יותר, כי כל
הצדיקים, היו צדיקים ביחס לערך דורם. ובנוסף
היו מושפעים ממדרגת דורם כפי שאמרו: "נתנה
עליהם בת קול מן השמים יש כאן אחד שראוי
שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו אלא שאין
דורו זכאי לכך".¹⁰

זיו הפרשה הרב זיו רוח

עיוני עומק בשפה בהירה מתוך פרשת השבוע

חדש
490 עמודים

להזמנות: 0526-789565

מאירי

עלון ערוץ מאירי להורים ולילדים
כרשת נוח השכ"ב

שאלות בפרשה

1. כמה בנים היו לנוח?
2. במשך כמה שנים בנה נוח את התיבה? (רש"י)
3. כמה בעלי חיים הוכנסו לתיבה מכל בהמה שאיננה טהורה?
4. במשך כמה ימים ירד המבול?
5. באיזה חודש התחיל המבול לרדת? (נ דעות ברש"י)
6. איפה נבנה המגדל שבנו אנשי דור ההפלגה?
7. מה היה עונשם של אנשי דור ההפלגה?
8. איזו דמות חשובה נולדה בסוף הפרשה?

חידת חדגא:

מהי "האנשה" והיכן ניתן למצוא דוגמה לכך בפרשת השבוע?

חידת פולקע:

מי קרא לבנו שם בשם סבו?

פרשה מאירה

מעלת האחדות

השבת נקרא את פרשת "נוח". מפרשת נח אנחנו יכולים ללמוד הרבה על מעלת האחדות בינינו ועל חשיבות הדאגה לאחר.

התורה מספרת לנו שנוח היה צדיק תמים. למרות זאת, אמרו חכמים שמעלתו של נח לא הייתה גבוהה כמו מעלת אברהם אבינו. מדוע? כי נוח דאג בעיקר לעצמו ולא התפלל על בני דורו שינצלו מהמבול. לעומתו, אברהם אבינו דאג הרבה מאוד לבני דורו, התפלל עליהם וקרב אותם לאמונה בה'.

נח אמנם נצל מהמבול, אבל הוא נשאר בודד בעולם עם משפחתו, ללא חברים וללא כל האנושות. בכך למעשה הוא הפסיד, כתוצאה מכך שלא דאג לבני דורו.

בהמשך הפרשה מספר על מגדל בבל, אותו נסו לבנות אנשי דור הפלגה. חכמינו למדו אותנו שעל אף שהקב"ה פזר אותם ובלבל את שפתם, הם לא נענשו בענש חמור כמו בדור המבול. מדוע? כי אנשי דור ההפלגה היו מאחדים ואהבו זה את זה. בזכות האחדות ואהבת הזולת, נתן לצלח משברים קשים ולהצליח!

מי בא אל התיבה?

התבוננו באיורי בעלי החיים והשיבו על השאלות שבתחתית האיור!

1. מי לא נכנס לתיבה כלל? 2. אילו בעלי-חיים מופיעים יותר מפעם אחת?
3. חשבו: מאילו בעלי חיים ייכנסו שניים ומאילו שבעה? 4. מי מופיע יותר מדיי פעמים?

תמונות בפרשה

מצאו למה רומזות התמונות, מתוך הפרשה!

אבשלום ויהי

מגילת דוד 117

הרב שלמה אבינר

מטרת הנזיר היא להקדיש את כל ימיו לד', ולא להתעסק ביצי הגוף. כל זה גורם לי צער רב. ב"ה נולדו לו שלושה בנים וזאת, וזה משפחתי אותי ומנחם אותי. על כל פנים, במצב זה אני יכול לסגנון. ד' יעזר.

מלכים ב יד כה-כח.

אבשלום בן. אני מאד אוהב אותו כי הוא בן, אבל הוא עדין גורם לי עגמות נפש רבה. הוא איש מאד יפה, מכף רגל ועד ראש, והוא מרשים את כלם, וזה ממלא אותו בגאון. כידוע, הוא נזיר ויש לו שער ארוך, ומתיר לו להסתפר רק פעם בשנה. שערו שוקל 200 שקלים, כלומר 4 קילו, והוא עושה ענין גדול כשהוא שוקל את שערו. והרי

בוער הוא החפץ בלב טהורי וכשרי ישראל להתאחד עם נשמת האומה, להתמזג ולהתדבק בכנסת ישראל, באור החיים, האצילות, הזוהר, היופי, הטוהר, הפאר, הקודש, הגבורה, הדעה, החופש, העז והענוה הישראלית, המדע והחכמה הישראלית, אור האמונה, דעת העולם והחיים הישראליים, מהות החיים הישראליים ממקורם, מיסוד הוייתם. וישר הולך הצינור עד רום פאר חיי העולמים. שמונה קבצים ו, קמב

הרב שלמה אבינר

שלושה עשר עיקרים של אהבה וסליחה

ואת הטובות זכור לעולם.

ט. אם חברך רשע, ומקבל עונשו מן השמים, אל תשמור לו טינה ותאמר שזה מגיע לו, אלא רחם עליו והצל אותו.

י. יהודים בינוניים בהתנהגותם, התנהג כלפיהם על פי ההלכה.

י"א. יהודים שמחמירים על עצמם, תחמיר גם אתה ונהג כלפיהם לפנים משורת הדין.

י"ב. אם אתה במגע עם רשעים, אל תבזה אותם, אלא רחם עליהם ואמור:

"סוף סוף הם בני אברהם יצחק ויעקב, אם הם אינם כשרים, אבותיהם כשרים והגונים, והמבזה הבנים, מבזה האבות, אין רצונו שיתבזו אבותיהם על ידי".

י"ג. אם יש בני אדם שאצלם הכל הפך שחור, אמור: "היו זמנים קודמים שלא חטאו ואז היו כשרים". זכור אהבת גמולי חלב, וכך לא תמצא אדם, שאין ראוי להיטיבו.

על פי ספר תומר דבורה לרבי משה קורדובירו פרק א' - כפי שהקדוש ברוך הוא מתנהג, כך עלינו ללכת בדרכיו.

א. אם אתה עושה טובות לחברך אך הוא פוגע בך, בכל זאת תמשיך אתה להיטיב לו. לסבול עלבון גם במידה זו.

ב. אם חברך פוגע בך, יש להיות סבלן כלפיו, ולחכות שיעשה תשובה.

ג. אם חברך עושה דברים שאינם ראויים, אם הוא זקוק לעזרתך עזור לו, ובמיוחד עזור לו לתקן את עונו.

ד. פעל כפי יכולתך לטובת חברך, שהרי הוא ממשפחתך - כלל ישראל. אתה הוא והוא אתה. בתוככי נשמתך יש משהו ממנו ובתוככי נשמתו יש משהו ממך. כל ישראל ערבים זה לזה, כלומר מעורבים זה בזה. לכן ואהבת לרעך כמוך. רצה בכשרות חברך, אל תדבר בגנותו כלל.

ה. אם חברך מתנהג רע, ומגיע לו שתקעס עליו, אל תשמור את כעסך לנצח אלא בטל אותו בשלב מסוים. ואם הוא זקוק לעזרתך, עזור לו. כי תראה חמור שונאך. לא החזיק לעד אפו.

ו. אם אדם עשה לך רע אבל יש בו דבר אחד טוב, די בזה לבטל כעסך, ואמור: די לי בדבר טוב זה שיש בו. חכם אחד בגמרא, אשתו היתה מאוד מציקה לו, אבל הוא היטיב לה כמה שיכול, ואמר: "דיינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא".

ז. אם חברך פגע בך וביקש סליחתך, לא מספיק לסלוח לו אלא להחזיר את האהבה כמקדם. אדרבה, אהוב אותו יותר מאשר קודם.

ח. אם חברך עשה לך גם טובות וגם רעות, אל תקזז. אלא את הרעות שכח,

הרב חגי לונדין

בשהעולם קורס

פרשת נח היא פרשה שבה אנו לומדים על מצב בו העולם קורס, סוף העולם!

מה מתרחש כשהמערכות נופלות? כיצד מחזיקים מעמד כשהחיים שלנו קורסים סביבנו? לעתים אין מנוס מלהיכנס לתוך התיבה. אנו לא אוהבים את הפתרון הזה. היינו מאד רוצים להציל את העולם כאן ועכשיו. אבל לפעמים אין ברירה והאדם מתכנס באופן זמני לתוך עולמו הפרטי על מנת לקיים את העתיד. כך זה ברמה הציבורית וכך זה ברמה האישית.

אבל חשוב לזכור דבר אחד: גם בזמן שיש מבול ונכנסים לתיבה - "צהר תעשה לתיבה". ישנם שני הסברים ברש"י מהו 'צהר'. הסבר אחד: 'אכן טובה' - אדם זקוק בזמן ההתכנסות לנקודת אור פנימית שתאיר בתוכו. הסבר שני: 'חלון' - קשר למציאות מסביב. היכנס פנימה אבל אל תשכח את העולם בחוץ. רק כך ניתן לצלוח את מי המבול ולהגיע לארץ המובטחת.

לקבלת דבר תורה שבועי מצולם ומשוכתב מהרב לונדין ניתן לשלוח הודעת וואטסאפ 0545753771; ניתן גם להזמין שיעורים והרצאות מהרב במספר הזה.

יום לימוד נשים

ימי שני | תשפ"ב
במכון אורה

14:00 הרב סוביאנו
חומש בראשית

8:30 הרב אופיר פריד
תפארת ישראל

15:15 הרב אייל ורד
אגדות חדר

9:45 הרבנית דינה ראפ
פרקי מלכות דוד

16:30 הרב אריה מרזר
מידות הראיה

11:00 הרב יהושע וידר
מסילת ישרים

17:45 הרב מאיר סוינר
חיים של תורה ונשים (אקטומיניט)

12:15 הרבנית גאולה ניסים
סוגיות בעין איה

ניתן להירשם ליום שלם או שיעורים בודדים
כנפי נשרים 3

לפרטים והרשמה: 02-6528344

שליתו הציבור שלכם

מבית מקור ראשון

רוצים להגיע למאות אלפי בתי אב בציבור הדתי?
איתנו אתם יכולים!

- הפצה שבועית של עלוני פרשת השבוע
- ופרסום בכל בתי הכנסת ברחבי הארץ
- הדרכת מודעות בבתי הכנסת
- ובריכוזים דתיים
- דיור ישיר בכל רחבי הארץ

לרשותנו מאגר ממוחשב של כל בתי הכנסת כולל רשימת נכאים להפצה מסוקדת לפי קהל היעד

הפקות מיוחדות: עיצוב, קדם דפוס ודפוס איסוף ועיטוף מוצרים בניילון לפי הזמנה, הידוק בסיכות הכנסת אינסטרטים לעלוניים

לפרטים:

052-8908518 ניסוי

b0528908518@gmail.com